

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA– Ewa Zalewska

Sędzia SA– Ewa Klimowicz – Przygódzka (spr.)

Sędzia SO (del.) – Agnieszka Owczarewicz

Protokolant: – sekr. sądowy Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o zakazanie i zapłatę

na skutek apelacji i zażalenia powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie i zawartego w nim postanowienia o częściowym odrzuceniu pozwu

z dnia 3 sierpnia 2011 r. , sygn. akt III C 1010/02

I oddala apelację dotyczącą rozstrzygnięcia zawartego w punkcie drugim zaskarżonego orzeczenia tj. o zapłatę,

II zmienia zawarte w punkcie pierwszym zaskarżonego wyroku postanowienie w ten sposób, iż odmawia odrzucenia pozwu w zakresie żądania zakazania i w związku z tym sprawę w zakresie objętym tym punktem przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do merytorycznego rozpoznania,

III uchyla punkt trzeci zaskarżonego wyroku,

IV pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego i zażaleniowego Sądowi I instancji w orzeczeniu kończącym sprawę.

VI ACa 281/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 22 IV 2002 r. (...) domagał się od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zapłaty kwoty 100 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zakazania pozwanemu eksploatacji artystycznych wykonań aktorów oraz świadczeń reżyserów teatralnych i scenografów teatralnych przez niego reprezentowanych, bez zawarcia stosownej z nim umowy. W uzasadnieniu pozwu podał, że jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami do artystycznych wykonań aktorów oraz prawami autorskimi reżyserów i scenografów teatralnych. Pozwana spółka reemituje programy telewizyjne i radiowe nadawane przez inne organizacje. Do dnia 31 I 2001 r. strony łączyła umowa, na podstawie której pozwana za wykorzystywanie artystycznych wykonań aktorów oraz świadczeń reżyserów i scenografów teatralnych w reemitowanych przez siebie programach zobowiązała się płacić powodowi określone wynagrodzenie. W kwietniu 1998 r. oraz w lutym 2002 r. doszło do zatwierdzenia przez Komisję Prawa Autorskiego tabel wynagrodzeń, które przewidywały wyższą, wysokość wynagrodzeń dla tychże osób niż łącząca strony umowa. W związku z tym powód wystąpił w oparciu o art. 109 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej u. o p.a. i p.p.) do pozwanej z żądaniem uiszczenia opłaty uzupełniającej wynagrodzenie dla w/w uprawnionych, do wysokości wynikające z zatwierdzonych tabel. Pozwana nie podpisała umowy z wyższą stawką wynagrodzenia, w związku z czym dotychczasowa umowa licencyjna przestała wiązać strony z dniem 31 I 2001 r. Pozwana jednak nadal wbrew obowiązкови wynikającemu z 21 ust 4 w/w ustawy bezumownie reemituje artystyczne wykonania aktorów oraz realizacje reżyserów i scenografów teatralnych, stąd żądanie zakazania przez nią tychże działań w oparciu o art. 79 ust 1 w zw. z art. 101 u. o p.a. i p.p. jest zasadne. W piśmie procesowym z dnia 30 VI 2003 r. strona powodowa zmodyfikowała swoje powództwo domagając się już zasądzenia od pozwanej kwoty 2 958 998,28 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem wynagrodzenia należnego aktorom, reżyserom i scenografom teatralnym za okres od 1 VI 1998 r. do 30 VI 2002 r. w wysokości wynikającej z zatwierdzonych przez Komisję Prawa Autorskiego Tabel. W dalszym też ciągu powołując się na treść art. 21 ust 4 ustawy o p.a. i p.p. domagał się zakazania stronie pozwanej eksploatacji artystycznych wykonań aktorów oraz świadczeń reżyserów i scenografów teatralnych przez niego reprezentowanych, bez zawarcia stosownej z nim umowy (k 223-224). Strona pozwana wnosila o oddalenie powództwa kwestionując m.in. legitymację czynną(...) do występowania w niniejszej sprawie, podstawę prawną zgłoszonych roszczeń podnosząc m.in., iż jako operator sieci kablowej w oparciu o art. 24 ust 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych posiada licencję ustawową do równoczesnego i integralnego rozpowszechniania utworów nadawanych przez inne organizacje radiowe i telewizyjne. Pozwana wnosila także o odrzucenie pozwu z uwagi na fakt, iż w jej ocenie spór w niniejszej sprawie dotyczy stosowania tabel wynagrodzeń, a kompetencję do jego rozstrzygnięcia posiada Komisja Prawa Autorskiego (art. 108 ust 5 prawa autorskiego) a nie sąd powszechny. Zarzut niedopuszczalności drogi sądowej z powyższego tytułu został jednak prawomocnie oddalony (k 261,288).

Sądy obu instancji uznały, iż pozwany nie kwestionuje wysokości stawek wynikających z zatwierdzonych tabel, nie jest to zatem spór dotyczący stosowania tabel. Następnie pozwana spółka wniosła o odrzucenie pozwu z uwagi na niewyczerpanie trybu postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego, określonego w art. 108 ust 5 w zw. z art. 21¹ ust 2 u. o p.a. i p.p., w brzmieniu nadanym tym przepisom ustawą z dnia 25 VII 2003 r. (Dz.U. 2003.166.1610.), podnosząc, iż niniejsza sprawa ma charakter sporu związanego z zawarciem umowy o jakiej mowa w ust 1 w/w art. 21¹ u. p.a. i p.p. Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 VIII 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił pozew (...) w zakresie dotyczącym żądania zakazania pozwanej spółce eksploatacji artystycznych wykonawców oraz świadczenia reżyserów i scenografów teatralnych reprezentowanych przez powoda, oddalił żądanie zapłaty wynagrodzenia, obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanej. Z ustaleń faktycznych jakie legły u podstaw tego rozstrzygnięcia wynikało, że na podstawie decyzji Ministra Kultury z dnia 1 II 1995 r., następnie zmienionej decyzją z 20 X 1998 r. i kolejno decyzją z 18 VI 2003 r. (...) jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi wykonawców oraz reżyserów i scenografów teatralnych. Na podstawie decyzji jednej z w/w, która bliżej nie została przez sąd I instancji określona, powód posiada upoważnienie do reprezentowania tychże wykonawców i twórców również na takim polu eksploatacji jak reemisja w rozumieniu art. 6 ust 1 pkt 5 u. o p.a. i p.p.. Dlatego też uprawniony jest do pobierania wynagrodzenia przysługującego reprezentowanym artystom wykonawcom, reżyserom i scenografom teatralnym w wysokości określonej w tabeli wynagrodzeń (...), zatwierdzonej przez Komisję Prawa Autorskiego. Pozwany z kolei jako operator sieci kablowej rozpowszechnia programy radiowe i telewizyjne innych podmiotów. Strony w okresie od 28 VI 1996 do 31 I 2001 r. związane były umową licencyjną. Na podstawie tej umowy pozwana spółka uiszczała powodowi wynagrodzenie, jednakże nie podpisała kolejnej umowy wprowadzającej wynagrodzenie aktorów wykonawców, reżyserów i scenografów teatralnych w wysokości wyższej niż dotychczas, wynikającej z zatwierdzonych w kwietniu 1998 r. i lutym 2002r. tabel wynagrodzeń. Stało się to przyczyną zakończenia współpracy stron. W tak ustalonym stanie faktycznym sąd I instancji powództwo w zakresie obejmującym żądanie zakazania pozwanej eksploatacji artystycznych wykonawców oraz świadczeń reżyserów i scenografów teatralnych przez niego reprezentowanych, bez zawarcia stosownej z nim umowy uznał za niedopuszczalne z uwagi na tymczasową niedopuszczalność drogi sądowej. Podnosił, że zgodnie z art. 21¹ ust 1 u. o p.a. i p.p. operatorom sieci kablowych wolno reemitować utwory nadawane w programach organizacji radiowych i telewizyjnych wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Do sporów związanych z zawarciem takiej umowy od dnia uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej stosuje się przepisy art. 108 ust 5 w/w ustawy w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą prawo autorskie z dnia 28 X 2002 r. (Dz.U. 2002.197.1662) i ustawą z 25 VII 2003 r. (Dz.U. 2003.166.1610), co oznacza, że właściwym do ich rozpoznania w pierwszej kolejności jest Komisja Prawa Autorskiego. Dopiero po wyczerpaniu trybu postępowania przed tą Komisją strona niezadowolona z jej rozstrzygnięcia może wnieść stosowne powództwo do sądu powszechnego (ust. 7 art. 108). Spór zaistniały w niniejszej sprawie w zakresie żądania zakazania w ocenie Sądu Okręgowego jest sporem związanym z zawarciem umowy o jakiej mowa w art. 21¹ ust 1 prawa autorskiego.

W tym zakresie powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 VII 2010 r. III CZP 1/10, z której wynika, że w pojęciu „spór związany z zawarciem umowy” mieszczą się wszelkie spory dotyczące elementów przedmiotowych i podmiotowych umowy o reemisję utworów, która powinna zostać zawarta pomiędzy operatorem sieci kablowej a właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Powód wskazanego powyżej trybu nie wyczerpał, a zatem z mocy art. 2 § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 ust 5 p.a. oraz 199§ 1 pkt 1 k.p.c. jego pozew w tym zakresie podlegał odrzuceniu. Oceny powyższej zdaniem sądu I instancji nie zmienia fakt, że na podstawie kolejnej ustawy nowelizacyjnej z dnia 8 VII 2010 r. (Dz.U. 2010.152.1016) przepis art. 108 ust 5 ustawy o p.a. i p.p. został uchylony, a jej art. 21¹ odsyła obecnie do art. 110¹⁸, zgodnie z którym rozstrzyganie przez Komisję Prawa Autorskiego sporów związanych z zawarciem umowy licencyjnej ma charakter dowolnego postępowania mediacyjnego. Przepisy przejściowe ustawy z 8 VII 2010 r. (art. 3 ust 3) stanowią bowiem, że do postępowań wszczętych przed jej wejściem w życie, a tym samym takich jak niniejsze, stosuje się przepisy dotychczasowe. Jeżeli chodzi o drugie roszczenie strony powodowej o zapłatę stosownego wynagrodzenia aktorom wykonawcom, reżyserom i scenografom teatralnym za korzystanie z ich praw autorskich i pokrewnych na takim polu eksploatacji jak reemisja, to w ocenie Sądu Okręgowego nie podlegało ono rozpoznaniu na podstawie art. 108 ust 5 u. o p.a. i p.p. przez Komisję Prawa Autorskiego, ponieważ przepis powyższy w brzmieniu sprzed dnia 1 VI 2003 r. nie upoważniał Komisji do rozpoznawania jakichkolwiek roszczeń dochodzonych przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w związku z bezumowną reemisją utworów przez operatora sieci kablowej. Droga sądowa zatem w tym zakresie była dopuszczalna, tym niemniej jednak powództwo (...) o zapłatę podlegało oddaleniu jako pozbawione podstaw prawnych. Sąd Okręgowy wywodził, iż art. 70 ust 2 pkt 3 ustawy o p.a. i p.p. w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu przyznawał głównemu reżyserowi, operatorowi obrazu, twórcy scenariusza, twórcy innych utworów literackich lub muzycznych, które zostały stworzone do utworu audiowizualnego lub w nim wykorzystane oraz artystom wykonawcom prawo do stosownego wynagrodzenia z tytułu nadania utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworów, które to pojęcie nie obejmowało jednak reemisji utworu poprzez operatorów sieci kablowych. W tym zakresie powołał się na uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 XI 2008 r. III CZP 57/08 i zawartą w jej uzasadnieniu wykładnię językową oraz systemową powyższego przepisu. Podstawy prawnej dochodzonego roszczenia w zakresie dotyczącym wynagrodzenia należnego artystom wykonawcom zdaniem Sądu Okręgowego nie mógł stanowić także art. 86 u. o p.a. i p.p., w brzmieniu obowiązującym przed 1 I 2003 r.. Przyznane bowiem w tym przepisie artyście wykonawcy prawo do korzystania z artystycznego wykonania i rozporządzania prawami do niego nie przysługiwało na takim polu eksploatacji jak reemisja. W tym zakresie sąd I instancji powołał się na stanowisko niniejszego Sądu Apelacyjnego wyrażone w analogicznej sprawie I ACa 253/10. Tym samym żądanie zapłaty strony powodowej oddalił jako niezasadne. Wyrok powyższy został w całości zaskarżony przez stronę powodową, która domagała się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Skarżący swój środek zaskarżenia zatytułował „Apelacja” i podnosił w nim zarzuty naruszenia:

- art. 70 ust 2 pkt 3 ustawy o p.a. i p.p. w brzmieniu ustalonym nowelizacją z dnia 9 VI 2000 r. poprzez uznanie, iż jego ówczesny zakres nie obejmował pola: równoczesnego i integralnego nadania utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną,
- art. 70 ust 2 pkt 3 w/w ustawy w brzmieniu nadanym temu przepisowi ustawą nowelizującą z dnia 9 VI 2000 r. poprzez jej zastosowanie do stanu faktycznego i roszczeń powoda obejmujących okres od 1998 do 22 VII 2000 r.,
- art. 86 ustawy o p.a. i p.p. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 I 2003 r. poprzez błędne uznanie, iż pole eksploatacji wymienione w tym przepisie „nadawanie” nie obejmowało swoim zakresem działalności operatora sieci kablowej polegającej na reemisji/ „równoczesnym i integralnym nadaniu utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną,
- art. 24 ust 3, 21 ust 4 , 50 pkt 12 i 79 ust 1 ustawy o p.a. i p.p. poprzez brak ich zastosowania do zgłoszonych w niniejszym postępowaniu roszczeń majątkowych reżyserów i scenografów teatralnych,
- art. 3 ust 3 ustawy z 8 VII 2010 r. o zmianie ustawy o p.a. i p.p. oraz ustawy o k.s.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, iż z przepisu tego wynika, że postępowaniami w sprawach spornych o stosowanie zatwierdzonych tabel wynagrodzeń oraz związanych z zawarciem umowy , o której mowa w art. 21¹ ust. 1 p.a. i p.p., do których stosuje się przepisy tej ustawy w brzmieniu sprzed daty tej nowelizacji , są również sprawy wszczęte i nie zakończone w postępowaniu sądowym , podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że dotyczy on wyłącznie postępowań wszczętych i niezakończonych rozstrzyganych przez Komisję Prawa Autorskiego,
- naruszenia art. 199§ 1 pkt 1 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie niedopuszczalności drogi sądowej w zakresie roszczenia zakazowego,
- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak przedstawienia jakichkolwiek motywów rozstrzygnięcia oddalającego powództwo o zapłatę wynagrodzenia na rzecz reżyserów i scenografów teatralnych .

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Rozpoznanie apelacji zacząć należy od kwestii natury procesowej związanej z treścią zaskarżonego orzeczenia i rodzajem przysługujących w związku z tym stronom środków zaskarżenia. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w postępowaniu procesowym, sąd wydaje orzeczenie w formie wyroku, gdy rozstrzyga spór co do jego istoty (art. 316 k.p.c.). We wszystkich innych przypadkach wydaje orzeczenie w postaci postanowienia (art. 354 k.p.c.). Kodeks postępowania cywilnego dopuszcza w zasadzie zamieszczanie w sentencji wyroku tylko postanowień w przedmiocie kosztów procesu i rygoru natychmiastowej wykonalności.

Uwzględniając powyższe należy przyjąć, że inne postanowienia, a więc np. w przedmiocie częściowego odrzucenia pozwu, czy częściowego umorzenia postępowania, choćby wydane w tej samej dacie co wyrok, powinny być wydawane w formie odrębnych postanowień. Do podziału orzeczeń dostosowane zostały środki odwoławcze. Zgodnie z art. 367 k.p.c. od wyroków - a więc rozstrzygnięć co do istoty sprawy - przysługuje apelacja, a od postanowień kończących postępowanie w sprawie oraz innych postanowień, a także od zarządzeń przewodniczącego wskazane w art. 394 k.p.c. - zażalenie. Ustawodawca od tej zasady wprowadził jeden wyjątek, stanowiąc wyraźnie w art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c., że orzeczenie będące w istocie postanowieniem, i dotyczące rozstrzygnięcia o kosztach, może być zaskarżone apelacją, gdy strona skarży równocześnie rozstrzygnięcie merytoryczne. Poza tym przypadkiem ustawodawca nie przewidział, w postępowaniu procesowym, dopuszczalności takiego połączenia. Utrwalony jest w literaturze przedmiotu i judykaturze pogląd, że o rodzaju środka odwoławczego decyduje nie forma, jaką nadał swemu orzeczeniu sąd, ale przedmiot rozstrzygnięcia. W niniejszej sprawie w zaskarżonym wyroku obok rozstrzygnięcia dotyczącego istoty sprawy tj. oddalającego roszczenie o zapłatę umieszczono także błędnie rozstrzygnięcie odrzucające częściowo pozew tj. w zakresie roszczenia o zakazanie naruszeń. O odrzuceniu pozwu sąd I instancji powinien był orzec odrębnym postanowieniem. Popełnione uchybienie nie odbiera jednak charakteru przedmiotowemu orzeczeniu, nadal stanowi ono postanowienie zaskarżalne w drodze zażalenia, a nie apelacji. Powód wnosząc tylko apelację, w której zakwestionował cały wyrok, w tym również postanowienie w przedmiocie częściowego odrzucenia pozwu, dostosował swój środek zaskarżenia do zastosowanej przez sąd I instancji formy orzeczenia. Apelację w zakresie odnoszącym się do pkt I wyroku tj. rozstrzygnięcia o częściowym odrzuceniu pozwu należało w związku z tym potraktować jako zażalenie, które zostało jednak wniesione z uchybieniem terminowi z art. 394 § 2 k.p.c.. Nie uzasadniało to jednak odrzucenia powyższego zażalenia jako spóźnionego z mocy art. 370 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.. Powołać się należy na uchwałę Izby Połączonych Sądu Najwyższego – Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 III 1972 r. III CZP 27/71, zgodnie z którą „W razie odrzucenia pozwu wyrokiem środek odwoławczy podlega rozpoznaniu jako zażalenie również wtedy, gdy skarżący nazwał go rewizją; nie może być jednak odrzucony z powodu niezachowania terminu przewidzianego w art. 394 § 2 k.p.c.”. Stanowisko powyższe uznać należy w judykaturze za ugruntowane o czym świadczą następujące orzeczenia Sądu Najwyższego: II CZ 23/76 z 24 VI 1976, III CZP 101/94 z 6 IX 1994 r., III CZP 138/95 z 11 X 1995 r., II CKN 1090/00 z 19 IX 2002 r., II PZP 5/08 z 3 II 2009, IV CZ 86/09 z 17 XII 2009 r., II PZ 37/10 z 25 XI 2010 r. Stanowisko to opiera się na założeniu, że wadliwe decyzje sądu, wobec którego strona ma prawo działać w zaufaniu, nie mogą powodować dla niej ujemnych skutków procesowych. „Przyjęcie stanowiska przeciwnego prowadziłoby do uruchomienia - zbędnego z punktu widzenia ekonomii procesowej - postępowania o przywrócenie uchybionego terminu do wniesienia zażalenia, w którym strona, wykazując, że uchybienie terminu nie nastąpiło z jej winy, uzyskałaby jego przywrócenie. W opisanej sytuacji procesowej uzależnienie nadania biegu zażaleniu od uprzedniego przywrócenia terminu byłoby zbędnym formalizmem. Przytoczone argumenty prowadzą do wniosku, że strona, przystosowując środek odwoławczy do wadliwej formy orzeczenia przez wniesienie kasacji zamiast zażalenia, nie może ponosić konsekwencji w postaci odrzucenia zażalenia jako wniesionego po terminie.” – SN z 17 XII 2009 IV CZ 86/09.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny rozpoznał apelację powoda wywiedzioną od zawartego w wyroku rozstrzygnięcia o odrzuceniu pozwu w zakresie dotyczącym roszczenia o zaniechanie naruszeń jako zażalenie. Zażaleniu temu zaś nie sposób było odmówić słuszności. Podnoszone w nim zarzuty obrały art. 3 ust 3 ustawy z dnia 8 VII 2010 r. o zmianie ustawy o p.a. i p.p. oraz ustawy o k.s.c. jak i art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. uznać należało za zasadne. Powództwo w niniejszej sprawie zostało wytoczone w dniu 22 IV 2002 r., kiedy to przepisy ustawy o p.a. i p.p. nie przewidywały kompetencji Komisji Prawa Autorskiego do rozpoznawania sporów dotyczących zawarcia umowy pomiędzy operatorem sieci kablowej a właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi o reemisję w sieci kablowej utworów nadawanych w programach organizacji radiowych i telewizyjnych. Tego rodzaju uprawnienia zostały przyznane Komisji Prawa Autorskiego na podstawie ustawy zmieniającej ustawę o p.a. i p.p. z dnia 28 X 2002 (Dz.U. 2002.197.1662), która weszła w życie z dniem 1 I 2003 r., a która w swoich przepisach przejściowych nie zawierała jakiegokolwiek regulacji odnoszącej się do postępowań już prowadzonych przed sądami powszechnymi, a związanych z obowiązkiem uzyskania przez operatora sieci kablowej licencji umownej na reemisję w sieci kablowej utworów nadawanych w programach organizacji radiowych i telewizyjnych (art. 21 ust 4 w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 VII 2000 r. Dz.U. 2000.53.637). Gdy wprowadzając konkretne zmiany proceduralne, ustawodawca nie dostarcza dyrektyw co do zakresu czasowego ich obowiązywania, przyjmuje się, iż zastosowanie znajduje zasada bezpośredniego działania nowych norm procesowych (patrz. art. XV § 1 ustawy z dnia 17 XI 1964 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. Nr 43, poz. 297 ze zm., uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 I 2001 r., III CZP 49/00). W takiej sytuacji już tylko z przyczyn proceduralnych uznać należało, iż brak było w niniejszej sprawie podstaw do zastosowania art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. i odrzucenia pozwu, gdyż w dacie wytoczenia niniejszego powództwa droga sądowa do dochodzenia określonych pozwem roszczeń była dopuszczalna. Zaistnienie natomiast w jej trakcie tzw. bezwzględnych negatywnych przesłanek procesowych mogło co najwyżej skutkować umorzeniem postępowania sądowego na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. (tzw. następca niedopuszczalność drogi sądowej), gdyż wydanie wyroku w sprawie podlegającej uprzednio obligatoryjnemu rozpoznaniu przez inny organ niż sąd powszechny stało się niedopuszczalne (patrz powoływana przez sąd I instancji i strony uchwała SN z 13 VII 2010 III CZP 1/10). Przed wydaniem jednak zaskarżonego orzeczenia, gdyż z dniem 21 X 2010 r. weszła w życie kolejna zmiana przepisów ustawy o p.a. i p.p. (Dz.U. 2010.152.1016), która uchyliła art. 108 tejże ustawy oraz jej artykułowi 21¹ ust 2 nadała nowe brzmienie. Efektem powyższych zmian było uchylenie obligatoryjnego etapu postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego w razie zaistnienia pomiędzy właściwą organizacją zbiorowego zarządzania a operatorem sieci kablowej sporów związanych z umową o reemisję w sieciach kablowych utworów nadawanych w programach organizacji radiowych i telewizyjnych. Obecnie art. 21¹ ust 2 odsyła do art. 110¹⁸ ustawy o p.a. i p.p., który z kolei w/w spory poddaje dobrowolnej mediacji prowadzonej przed Komisją Prawa Autorskiego. Odpadła tym samym tzw. tymczasowa niedopuszczalność drogi sądowej, w tego rodzaju sprawach.

Przepisy ustawy wprowadzającej powyższe zmiany do ustawy o p.a. i p.p. w swoim art. 3 ust 3 stanowią jednak, że „Do postępowań w sprawach spornych o stosowanie zatwierdzonych tabel wynagrodzeń oraz związanych z zawarciem umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Arbitrzy wyznaczeni do zespołów orzekających w tych sprawach zachowują mandat do dnia wydania orzeczenia. Arbitrzy orzekający w tych sprawach otrzymują wynagrodzenie na podstawie dotychczasowych przepisów.” Zgodzić się należy z apelującym, iż sąd I instancji niezasadnie powyższy przepis zastosował do niniejszej sprawy, błędnie i bez jakiegokolwiek uzasadnienia uznając, iż dotyczy on również postępowania sądowego w sprawach dotyczących sporów związanych z zawarciem umowy o jakiej mowa w art. 21¹ ust 1 ustawy o p.a. i p.p. Taka wykładnia powyższego przepisu pozbawiona jest bowiem logiki. Jaki bowiem przyświecałby ustawodawcy cel, aby prowadzone do tej pory postępowania sądowe z naruszeniem art. 21 ust 4 ustawy o p.a. i p.p. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 XII 2002 r., a następnie z naruszeniem art. 21¹ ust 2 w/w ustawy w zw. z jej art. 108 ust 5 umarzać, tylko po to aby powód następnego dnia w świetle aktualnie obowiązujących przepisów wprowadzających jedynie fakultatywny i mediacyjny tryb postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego, wytoczył identyczne powództwo. Takiemu rozwiązaniu przeczy także wykładnia językowa i systemowa omawianego przepisu, z której w sposób jednoznaczny wynika, że odnosi się on jedynie do postępowań objętych ustawą o p.a. i p.p. prowadzonych przed Komisją Prawa Autorskiego. Niezależnie od powyższego zgodzić się należy ze skarżącym, iż niniejsza sprawa sądowa w zakresie dotyczącym żądania zakazania pozwanej spółce eksploatacji artystycznych wykonawców aktorów oraz świadczeń reżyserów i scenografów teatralnych reprezentowanych przez powoda bez zawarcia stosownej z nim umowy nie jest sporem związanym z zawarciem umowy o jakiej mowa w art. 21¹ ust 1 p.a. i p.p., który do dnia 21 X 2010 r. poddany był uprzedniej kognicji Komisji Prawa Autorskiego. Poza sporem jest po wydaniu przez Sąd Najwyższy w dniu 13 VII 2010 r. uchwały składu siedmiu sędziów w sprawie III CZP 1/10, że pod pojęciem „sporów związanych z zawarciem umowy” pomiędzy operatorem sieci kablowej i właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi o reemisję utworów nadawanych w programach radiowych i telewizyjnych, mieszczą się spory dotyczące nie tylko samego obowiązku zawarcia umowy, ale także dotyczące treści tej przyszłej umowy, w szczególności wynagrodzenia należnego uprawnionym twórcom i wykonawcom. Jak to określił sąd I instancji spory związane z zawarciem umowy to spory dotyczące elementów przedmiotowych i podmiotowych umowy o reemisję utworów w sieci kablowej. Jak jednak słusznie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 VII 2010 r. V CSK 458/09 ta szeroka wykładnia pojęcia "sporów związanych z zawarciem umowy", o którym stanowi art. 21¹ ust. 2 Pr. aut., nie oznacza, że kategoria ta obejmuje także roszczenia dochodzone przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi przeciwko operatorom sieci kablowych w związku z bezumowną reemisją w sieciach kablowych utworów nadawanych w programach organizacji radiowych i telewizyjnych. Reemitowanie w sieci kablowej utworów narusza określone w art. 17 u.p.a. i p.p. prawa twórców do korzystania z utworów i rozporządzania nimi na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworów.

Z tego właśnie prawa wyprowadza się zakaz do dokonywania reemisji utworów przez operatorów sieci kablowych, bez zgody podmiotu, któremu przysługuje prawo do wyłącznego korzystania z utworu. Odnośnie artystów wykonawców zakaz taki wynika z art. 86 ust. 2. Operator sieci kablowej może przełamać powyższy zakaz zawierając z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi umowę licencyjną na reemisyję w sieci kablowej utworów nadawanych w programach organizacji radiowych i telewizyjnych, czyli umowę o jakiej mowa w art. 21¹ ust. 1 u.p.a. i p.p. (art. 92 w zw. z art. 21¹). W sytuacji gdy już dojdzie do naruszenia autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych wskutek bezumownej reemisji utworów przez operatora sieci kablowej, oraz naruszenie to ma charakter ciągły i zachodzi uzasadnione prawdopodobieństwo, iż będzie kontynuowane, przepisy ustawy p.a. i p.p. przyznają uprawnionemu inne niż wymienione w art. 21¹ ust 2 w zw. z art. 108 ust 5 środki ochrony prawnej, a mianowicie roszczenie o zaniechanie dalszych naruszeń z art. 79 ust 1 p.a. i p.p. (w zw. również z art.101). W pojęciu tym mieści się także zakaz dalszego bezprawnego naruszania autorskich praw majątkowych, a także artystycznych wykonań – w zw. z art. 101. Jak z powyższego wynika sprawa o zakazanie bezprawnego korzystania z autorskich praw majątkowych oraz artystycznych wykonań artystów w formie reemisji kablowej nie jest sprawą o zawarcie umowy z art. 21¹ust 1 u.p.a. i p.p.. Jej przedmiotem i celem nie jest ustalenie istnienia obowiązku zawarcia takiej umowy pomiędzy operatorem sieci kablowej a właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi ani określenie treści tej przyszłej umowy, tylko ustalenie, iż doszło już do pogwałcenia bezwzględnie obowiązujących autorskich praw majątkowych przysługujących twórcom utworów reemitowanych oraz praw przysługujących artystom wykonawcom i zakazanie ich dalszych naruszeń na podstawie art. 79 ust 1 w zw. z art. 17 u. p.a. i p.p. oraz art. 79 ust 1 w zw. z art. 86 ust 2 w zw. z art. 101 u.o.p.a. i p.p. Spory tego rodzaju nie były nigdy objęte kognicją określoną w art. 108 ust 5 ustawy o p.a.i p.p. (tak SN w przywołanym postanowieniu z 27 VII 2010 V CSK 458/09 i wyroku z 15 VI 2011 r. V CSK 373/10). Taki też charakter ma dochodzone przez powoda roszczenie o zakazanie stronie pozwanej eksploatacji artystycznych wykonań aktorów oraz świadczenia reżyserów i scenografów teatralnych bez zawarcia stosownej z nim umowy, które opiera się na twierdzeniu, iż pozwany wobec zakończenia pomiędzy stronami z dniem 31 I 2001 r. umowy licencyjnej, po tej dacie w sposób bezprawny narusza autorskie prawa majątkowe (art. 17) i pokrewne (art. 86 ust 2) reprezentowanych przez powoda twórców i wykonawców oraz bezprawności tej nie wyłączył w sposób określony w art. 21¹ust. 1 u.p.a. i p.p. (w zw. również z art. 92) poprzez zawarcie proponowanej mu nowej umowy na reemisyję w sieci kablowej utworów nadawanych przez organizacje radiowe i telewizyjne, co uzasadnia wystąpienie z roszczeniem o zakazanie dalszych naruszeń w oparciu o art. 79 ust 1 i 79 ust.1 w zw. z art. 101 p.a. i p.p. (k 5). Taką podstawę faktyczną i prawną powództwa powód popierał do końca postępowania pierwszo instancyjnego (k 2535, 2607). Tym samym brak było podstaw do uznania, iż droga sądowa do dochodzenia tego roszczenia jest tymczasowo niedopuszczalna, a tym samym do umorzenia postępowania w oparciu o art. 355§ 1 w zw. z art. 199§1 pkt 1 k.p.c. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny z mocy art. 386§ 1 w zw. z art. 397§ 2 k.p.c. dokonał zmiany zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że odmówił odrzucenia pozwu, o co wnioskowała strona pozwana.

Rozstrzygnięcie sądu odwoławczego w tym zakresie stanowiło de facto postanowienie, tym niemniej jednak w sposób świadomy nie przybrało prawidłowej formy oddzielnego postanowienia, ponieważ spowodowałoby to dalsze komplikacje związane z zamieszczeniem postanowienia o odrzuceniu częściowym pozwu w wyroku. Zwrócić należy bowiem uwagę, iż wyrok z dnia 3 VIII 2011 r. ma charakter wyroku końcowego, w którym zgodnie z art. 108 k.p.c. zawarte zostało rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Oddalenie wyrokiem tylko apelacji powoda od pkt II zaskarżonego orzeczenia rozstrzygającego o istocie sporu o zapłatę (o czym poniżej) i wydanie odrębnego postanowienia o zmianie postanowienia o częściowym odrzuceniu pozwu poprzez odmowę jego odrzucenia , spowodowałoby, że pomimo istnienia wyroku końcowego i rozstrzygnięcia o kosztach procesu w sprawie pozostawałoby do rozpoznania nadal roszczenie o zakazanie. Istniała zatem konieczność zmiany zarówno pkt I jak i uchylenia pkt III orzeczenia sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi w zakresie objętym wadliwym odrzuceniem pozwu do merytorycznego rozpoznania. Przechodząc z kolei do apelacji i podnoszonych w niej zarzutów odnoszących się do rozstrzygnięcia dotyczącego żądania powoda zapłaty stosownego wynagrodzenia za korzystanie z autorskich praw majątkowych reżyserów i scenografów teatralnych oraz praw pokrewnych aktorów wykonawców, przypomnieć w pierwszej kolejności należy, iż żądanie to obejmowało okres od 1 VI 1998 r. do 30 VI 2002 r., a więc okres w ocenie skarżącego umownego korzystania przez pozwanego z tychże praw jak i okres bezprawnego reemitowania w sieci kablowej utworów nadawanych przez organizacje radiowe i telewizyjne. W tym zatem zakresie jak słusznie przyjął to sąd I instancji sprawa nie miała charakteru sporu o zawarcie umowy z art. 21¹ ust 1 u.p.a. i p.p. (uprzednio art. 21 ust 4) . Obowiązujące zresztą w tym okresie przepisy ustawy p.a. i p.p. nie przewidywały jeszcze kognicji Komisji Prawa Autorskiego do rozpoznawania sporów związanych z umową licencyjną o reemisję utworów w sieci kablowej. Dochodząc powyższej należności strona powodowa nie kwestionowała okoliczności, iż pozwany uiszczał na jej rzecz stosowne wynagrodzenie reprezentowanym przez nią twórcom i wykonawcom w wysokości wynikającej z obowiązującej do 31 I 2001 r. umowy. Domagała się jednak „uzupełnienia” tego wynagrodzenia zgodnie z postanowieniami wówczas obowiązującego art. 109 p.a. i p.p. tj. do wysokości wynikającej z zatwierdzonych przez Komisję Prawa Autorskiego tabel. Żądanie zapłaty wynagrodzenia za okres bezumownego reemitowania w sieci kablowej utworów , artystycznych wykonań reprezentowanych przez siebie twórców i wykonawców powód opierał na art. 79 ust 1 u.p.a. i p.p. (w zw. z art. 101). Sąd Okręgowy oddalając powództwo o zapłatę w całości oparł się na postanowieniach art. 70 ust 2 pkt 3 u.p.a. i p.p., uznając jak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 XI 2008 r. III CZP 57/08 , iż przepis powyższy nie przewidywał wynagrodzenia należnego współtwórcom utworu audiowizualnego ani artystom wykonawcom za korzystanie z ich utworów i wykonań artystycznych na takim polu eksploatacji jak reemisja utworu przez operatorów sieci kablowej. Stanowisko to uznać należy za słuszne i znajdujące potwierdzenie w późniejszych wyrokach Sądu Najwyższego np. z dnia 15 VI 2011 r. V CSK 373/10 . Prawidłowość przedstawionych w powyższej uchwale wniosków potwierdziła także doktryna (patrz T. 22 do art. 70 . Prawa autorskie i prawa pokrewne. J.Barta i inni. Wydanie z 2011 r.).

Wskazane w art. 70 ust 2 pkt 3 w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 VII 2000 r. pole eksploatacji „nadawanie utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępnienia utworu nie obejmowało reemisji utworu w sieci kablowej. „ Artykuł 70 ust. 2 pkt 3 odczytywany w całości traktuje o nadawaniu w dwojaki sposób - nadawaniu utworu w telewizji i nadawaniu utworu przez inne środki publicznego udostępniania utworów. Trafnie wskazuje się w piśmiennictwie, że chodzi tu wyłącznie o różne techniczne sposoby nadawania utworu przez samego nadawcę, a więc eksploatację niemającą nic wspólnego z reemisją, której dokonuje podmiot inny niż nadawca.” Oddalenie zatem powództwa(...) o zapłatę wynagrodzenia reprezentowanym przez niego reżyserom i scenografom teatralnym oraz artystom wykonawcom (w zakresie utworów i wykonań objętych utworem audiowizualnym), na tej podstawie , iż wynagrodzenie to im na mocy art. 70 ust 2 pkt 3 ustawy p.a. i p.p. nie przysługiwało było jak najbardziej zasadne. Uszło jednak uwadze sądu I instancji, co słusznie podnosi skarżący w swojej apelacji, iż przepis art. 70 ust 2 u.p.a. i p.p. w brzmieniu przyznającym niektórym autorom tzw. utworów wkładowych do utworu audiowizualnego oraz artystom wykonawcom stosowne wynagrodzenie za korzystanie z ich praw i wykonań zaczął obowiązywać od dnia 22 VII 2000 r. (Dz.U. 2000.53.637), a zatem przyjęta przez sąd I instancji jego interpretacja nie mogła odnosić się do roszczeń objętych pozwem za okres od 1 VI 1998 r. do 21 VII 2000 r. . Nie oznacza to jednak, że w tym zakresie powództwo zasługiwało na uwzględnienie, w szczególności, że jego podstawę prawną stanowił art. 24 ust 3 u.p.a. i p.p. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 XII 2002 r., przyznający operatorom sieci kablowych tzw. licencję ustawową na równoczesne i integralne rozpowszechnianie w sieci kablowej utworów nadawanych przez inne organizacje radiowe i telewizyjne i zastrzegający uprawnionym do rozpowszechniania utworów prawo do wynagrodzenia. Ewentualnie uprawnionym do wynagrodzenia za reemisję utworów audiowizualnych w sieci kablowej był bowiem producent tego utworu a nie współtwórcy tzw. utworów wkładowych czy artyści wykonawcy. Zgodnie bowiem z przywołanym już art. 70 ust 1 u.p.a. i p.p. w brzmieniu jednak obowiązującym do dnia 21 VII 2000 r. autorskie prawa majątkowe do utworu audiowizualnego przysługiwało producentowi . Ust. 2 w/w przepisu wprowadzał zaś domniemanie nabycia przez producenta utworu audiowizualnego autorskich praw majątkowych (w tym prawa do wynagrodzenia za korzystanie z utworu z art. 17 u.p.a. i p.p.) do utworów stworzonych na jego zamówienie lub włączonych do utworu audiowizualnego w zakresie eksploatacji audiowizualnej tego utworu. Ust. 3 w/w artykułu przyznawał niektórym współtwórcom utworu audiowizualnego oraz odtwórcom głównych ról wynagrodzenie z tytułu jego rozpowszechniania w kinach oraz wykorzystywania na innych polach eksploatacji, ale od producenta utworu audiowizualnego. Dopóki takie domniemanie nie zostanie obalone, należy przyjmować, że to producentowi, a nie twórcom poszczególnych tzw. utworów wkładowych, przysługiwało prawo do eksploatacji utworu audiowizualnego jako całości. Twórcy, którzy przenieśli na producenta autorskie prawa majątkowe nie byli już uprawnieni do rozporządzania tymi prawami, w tym do wyrażania zgody na ich eksploatację w ramach utworu audiowizualnego jako całości. Ponadto należało mieć na uwadze jak podnosił to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 I 2007 , wydanego w sprawie IV CSK 303/06 , że „ utwór audiowizualny stanowi całość, jest jednym utworem, a nie zbiorem różnych utworów tzw. "wkładowych".

Nabywając na mocy pakietu umów o stworzenie wkładów do utworu audiowizualnego autorskie prawo do takiego utworu jako całości, producent (albo działająca w jego imieniu organizacja zbiorowego zarządzania), nie zaś twórcy tych wkładów, nabywa zarazem związane z wyłącznym prawem korzystania z utworu i rozporządzania nim prawo do wynagrodzenia w postaci możliwości czerpania korzyści z eksploatacji tego utworu, w tym także prawo pobierania opłat za reemisję.” Podobnie rzecz się miała jeżeli chodzi o artystów wykonawców i ich prawo do wynagrodzenia za artystyczne wykonania zawarte w utworach audiowizualnych. Z mocy art. 87 u.p.a. i p.p. to również producentowi utworu audiowizualnego przysługiwało prawo do rozporządzania i korzystania z tych artystycznych wykonania, w tym także nie wymienione w tym przepisie prawo do wynagrodzenia. Przyjmowało się, że „Wykładnia celowościowa i systemowa skłaniały do tego, aby uznać, że w odniesieniu do takich wykonania nie mógł mieć zastosowania ówczesny art. 86 ust. 3 – mimo że art. 87 nie wymieniał prawa do wynagrodzenia pośród tych praw artysty wykonawcy, które przechodziły z mocy ustawy na producenta. Za takim wnioskiem przemawiało, z jednej strony, kompleksowe uregulowanie kwestii wynagrodzenia dla współtwórców utworu audiowizualnego i wykonawców (ale wówczas – tylko dla wykonawców głównych ról) w dawnym art. 70 ust. 3, z drugiej zaś, pośrednio, z zasady wyrażonej w art. 87.” - M. Czajkowska – Dąbrowska. Prawa autorskie i prawa pokrewne. Komentarz. J. Barta i inni z 2011 r. Podniesiony w związku z tym w apelacji zarzut obraży art. 86 u.p.a. i p.p. mógł dotyczyć zatem tylko wynagrodzenia należnego artyście wykonawcy za korzystanie z jego artystycznego wykonania poza utworem audiowizualnym ewentualnie co podnoszono w trakcie postępowania przed sądem I instancji za korzystanie w ramach utworu audiowizualnego, który powstał przed wejściem w życie ustawy z 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a z umowy zawartej pomiędzy artystą wykonawcą a producentem (będącym wówczas pracodawcą) o udział w tym utworze, interpretowanej zgodnie z regułami art. 65 k.c. (z uwzględnieniem okoliczności sprawy, przyjętych zwyczajów, jednakowego rozumienia skutków takiej umowy przez obie strony) wynika, że producent nie nabył prawa do korzystania z artystycznego wykonania w przyszłości (127 ust 4 u.o.p.a. i p.p.). Takie wynagrodzenie przysługiwało artyście wykonawcy zgodnie z ust 1 pkt 3 w zw. z ust 2 pkt 7 artykułu 86 w przypadku nadawania, chyba, że było ono dokonywane za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza. Sąd Okręgowy uznał, iż przepis powyższy nie obejmował rozpowszechniania artystycznego wykonania na takim polu eksploatacji jak dzisiejsza „reemisja”, z czym należy się zgodzić. Pojęcie reemisji zostało wprowadzone do ustawy i.p.a. i p.p. dopiero po nowelizacji z dnia 9 VI 2000 r. Ówczesny art. 21 ust 4 stanowił, że operatorom sieci kablowych wolno reemitować w sieciach kablowych utwory nadawane w programach organizacji radiowych i telewizyjnych wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Dopiero jednak nowela z dnia 28 X 2002 r. (Dz.U. 2002.197.1662) w art. 6 zdefiniowała to pojęcie i odróżniła w sposób wyraźny od pojęcia „nadawanie”. Obecnie nadawaniem utworu jest jego rozpowszechnianie drogą emisji radiowej lub telewizyjnej, prowadzonej w sposób bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny) lub w sposób przewodowy natomiast reemitowaniem utworu jest jego rozpowszechnianie przez inny podmiot niż pierwotnie nadający, drogą przejmowania w całości i bez zmian programu organizacji radiowej lub telewizyjnej oraz równoczesnego i integralnego przekazywania tego programu do powszechnego odbioru (ust 4 i 5 art.6).

Obecne „reemitowanie” odpowiada zatem polu eksploatacji określone do dnia 1 I 2003 r. w art. 50 pkt 12 u.p.a. i p.p. jako „równoczesne i integralne nadanie utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną”. Art. 86 ust 2 u. o p.a. i p.p. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 I 2003 r. wśród pól eksploatacji na których artyście wykonawcy przysługiwało prawo do wyłącznego korzystania i rozporządzania wykonaniem nie wymieniał ani równoczesnego i integralnego nadania utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną ani tym bardziej reemisji, chociaż jak już zaznaczono oba te pojęcia funkcjonowały wówczas w innych przepisach ustawy o p.a. i p.p., w tym w szczególności w art. 24 ust 3. W art. 50 pkt 12 ustawodawca w sposób jednoznaczny wyodrębnił takie właśnie pole eksploatacji jak równoczesne i integralne nadawanie utworu przez inną organizację radiową lub telewizyjną obok takich pól eksploatacji jak nadawanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną (art. 50 pkt 10) i nadanie za pośrednictwem satelity (pkt 11 art. 50). Skoro zatem pole eksploatacji odpowiadające dzisiejszemu pojęciu reemisja jak i samo pojęcie reemisji były ustawodawcy znane i przez niego stosowane w innych przepisach ustawy i skoro pojęcia tego nie użył w art. 86 ust 2 u.o p.a i p.p. to nie sposób jest uznać aby na tym polu eksploatacji artyście wykonawcy przysługiwało prawo do korzystania i rozporządzania artystycznym wykonaniem, a tym samym prawo do wynagrodzenia. Jedynie częściowo ma rację apelujący podnosząc, iż do czasu wprowadzenia do ustawy o p.a. i p.p. art. 6 ust 4 i 5 rozróżniającego nadawanie i reemisję, przyjmowano, że pod pojęciem „nadawanie” mieści się także „równoczesne i integralne nadanie utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną”. Tym niemniej jednak nie w każdym przypadku. Jak to określił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 XI 2008 r. III CZP 57/08 „przy dokonywaniu wykładni przepisów obowiązujących w okresie, w którym nie było ustawowych definicji pojęć „nadawanie” i „reemisja”, dopuszczane było - w ramach rozważania konkretnych, szczegółowych regulacji oraz w istniejącym w danym czasie kontekście normatywnym - traktowanie reemisji jako jednej z form nadawania”. Nie wydaje się jednak aby taka właśnie interpretacja miała zastosowanie do regulacji zawartej w art. 86 ust 2 pkt 7 u. o p.a. i p.p. w jego pierwotnym brzmieniu, mówiącym o „nadawaniu, chyba, że jest ono dokonywane za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza”. Przeczy temu wykładnia systemowa powyższego przepisu. Należy bowiem zwrócić uwagę na art. 92 ustawy w brzmieniu również pierwotnym, który stanowił, że do artystycznych wykonań stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące praw autorskich, wśród których jednak nie został wymieniony ówczesny art. 24 ust 3 przyznający operatorom sieci kablowej prawo rozpowszechniania utworów nadawanych przez inne organizacje radiowe i telewizyjne, jeżeli rozpowszechnianie to miało charakter równoczesny i integralny z nadaniem pierwotnym oraz stanowiącym, iż uprawnionym do utworów z tego tytułu przysługuje wynagrodzenie. Przepis art. 92 odsyłał natomiast do ówczesnego art. 21, którego ust 1 przyznawał licencję ustawową publicznym organizacjom radiowym i telewizyjnym do nadawania opublikowanych utworów nie będących filmami fabularnymi, w tym serialami i stanowił, że uprawnionym do utworów przysługuje prawo do wynagrodzenia. Ust. 2 w/w przepisu wprowadzał z kolei licencję umowną dla innych organizacji radiowych i telewizyjnych na nadawanie drobnych utworów słownych, muzycznych i słowno-muzycznych, wymagał aby w tym zakresie zawarły one umowę za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi.

Z zestawienia przepisów art. 86 ust 2 pkt 7, 92 i 21 oraz z faktu braku odesłania w art. 92 do ówczesnego art. 24 ust 3 u. o p.a. i p.p. w sposób jednoznaczny wypływa wniosek, iż zamysłem ustawodawcy było przyznanie artystom wykonawcom prawa do korzystania i rozporządzania swoimi artystycznymi wykonaniami oraz do wynagrodzenia na takim polu eksploatacji jak nadawanie pierwotne, a nie w drodze równoczesnego i integralnego nadawania utworów innych pierwotnych nadawców. Tylko bowiem do wynikających z ustawy ograniczeń uprawnień artystów wykonawców na tym pierwszym polu eksploatacji odsyłał art. 92. Ponieważ artystom wykonawcom nie przyznano prawa do wykonań artystycznych na takim polu eksploatacji jak równoczesne i integralne nadanie utworów nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną, nie istniała konieczność odsyłania w tym zakresie w art. 92 do przepisu prawa te ograniczające. Od dnia 22 VII 2000 r. to art. 21, do którego w dalszym ciągu odsyłał niezmieniony art. 92 u.o.p.a. i p.p. regulował kwestię licencji tym razem umownej operatorów sieci kablowej na reemitowanie utworów nadawanych w programach innych organizacji radiowych i telewizyjnych, wprowadzając pośrednictwo właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi, chociaż w dalszym ciągu co podkreślić należy (aż do 31 XII 2002 r.) obowiązywał również art. 24 ust 3 przyznający operatorom sieci kablowych licencję ustawową na równoczesne i integralne z pierwotnym nadawanie utworów innych organizacji radiowych i telewizyjnych (na którym to polu eksploatacji działał pozwany). Wprowadzając do art. 21 nowe pojęcie „reemisji” ustawodawca zaniechał wyjaśnienia jego znaczenia, w szczególności określenia jego stosunku do takiego pola eksploatacji jak „równoczesne i integralne nadanie utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną”. Zmianie powyższej nie towarzyszyły także zmiany art. 86 ust 2 u. o p.a. i p.p., które rozszerzyłyby pola eksploatacji (o reemisję czy równoczesne i integralne nadanie utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną), na których artystom wykonawcom przysługiwało prawo do wyłącznego korzystania i rozporządzania wykonaniami, a tym samym do wynagrodzenia. Takie zmiany zostały wprowadzone dopiero nowelą z dnia 28 X 2002 r., która weszła w życie z dniem 1 I 2003 r. (Dz.U.2002.197.1662). To wówczas w ust. 1 pkt 2 c) pojawiło się nadawanie, reemitowanie oraz odtwarzanie. Mając powyższe na uwadze nie sposób jest przyjąć, aby zamysłem ustawodawcy było dokonanie z dniem 22 VII 2000 r. zmiany znaczenia użytego w art. 86 ust 2 pkt 7 u. o p.a. i p.p. pojęcia „nadawania” poprzez objęcie nim wszystkich znanych ówczesnie form nadawania, w tym „równoczesnego i integralnego nadanie utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną”. Nawet jednak gdyby przychylić się do powyższej interpretacji oznaczałoby to, że artystom wykonawcom przysługuje wynagrodzenie jedynie za korzystanie z artystycznych wykonań nie objętych utworami audiowizualnymi (ewentualnie także objętych takimi utworami powstałymi przed 24 V 1994 r.) ale jedynie za okres od 22 VII 2000 r. do 30 VI 2002 r.. W tym jednak czasie powód nie był uprawniony do zarządzania prawami pokrewnymi aktorów wykonawców na takim polu eksploatacji jak równoczesne i integralne nadawanie utworu nadawanego przez inne organizacje radiowe lub telewizyjne czy też reemisja utworu w sieci operatora kablowego. Wynika to w sposób jednoznaczny z decyzji Ministra Kultury wydanej na podstawie art. 104 ust 3 ustawy p.a. i p.p. z dnia 20 X 1998 r. (M.P. 1998.45.641), co słusznie podnosiła strona pozwana.

Na mocy powyższej decyzji powód został uprawniony do zarządzania prawami pokrewnymi artystów wykonawców aktorów , solistów śpiewaków, tancerzy na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie jakąkolwiek techniką, wprowadzanie do obrotu, publiczne odtwarzanie, nadawanie za pomocą wizji lub fonii przewodowej albo bezprzewodowej przez stację naziemną, nadawanie za pośrednictwem satelity (okoliczność bezsporna) . Innymi słowy zakres pól eksploatacji, na których powód została uprawniony do zarządzania prawami pokrewnymi artystów wykonawców został określony w sposób szczegółowy i jednoznaczny, bez użycia ogólnego pojęcia „nadawanie”, tylko poprzez odwołanie się do poszczególnych rodzajów „nadawania” wymienionych w art. 50 u.p.a. i p.p., z całkowitym jednak pominięciem pkt 12 tego artykułu tj. „ równoczesne i integralne nadanie utworu nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną” . Treść decyzji Ministra Kultury i Sztuki z 1998 r. w sposób ewidentny, jednoznaczny wskazuje, iż nie zostało nią objęte w zakresie zarządzania prawami artystów wykonawców takie pole eksploatacji jak reemisja. Oceny tej nie zmienia fakt wydania 6 lat później przez Ministra Kultury postanowienia zawierającego wykładnię decyzji z dnia 20 X 1998 r. , która wbrew oczywistej w świetle ówczesnego art. 50 ustawy o p.a. i p.p. treści tejże decyzji stwierdzała, iż obejmowała ona także nie wymienione w niej pole eksploatacji takie jak „równoczesne i integralne nadanie utworu i artystycznego wykonania nadawanego przez inną organizację radiową lub telewizyjną w sieciach kablowych”. Wykładnia ta nie wiąże sądy powszechne. O treści decyzji stanowi jej sentencja . Jak wyraził to niniejszy Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 II 2005 r. wydanym w sprawie VI ACa 578/04 „ Dla podjęcia działalności mającej na celu ochronę prawtwórców i artystów wykonawców jest niezbędne uzyskanie zezwolenia w postaci decyzji, która zgodnie z nakazem z art. 104 ust. 6 p.a. musi być publikowana w Monitorze Polskim. Treść decyzji rozstrzyga o zakresie domniemania z art. 105 p.a., zaś publikacja daje wiedzę uprawnionym o zakresie ich ochrony a osobom trzecim o zakresie ciążących na nich obowiązków (wyrok SN z 8 grudnia 2000 r., I CKN 971/98 - OSNC 2001, nr 6, poz. 97). Rozstrzygnięcie wątpliwości w drodze wykładni co do treści decyzji po ponad sześciu latach od jej wydania i ogłoszenia stanowi zaprzeczenie zasady jawności i pewności obrotu.”. Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny uznał zgłoszone w niniejszej sprawie przez powoda roszczenie o zapłatę podobnie jak sąd I instancji za niezasadne , dlatego też na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił wniesioną w tym zakresie przez powoda apelację.

Wyrok pobrany z

www.orzeczenia.ms.gov.pl